

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Της Δρος **Β. ΔΕΛΗΘΕΟΥ**

Α'. Θεωρητική προσέγγιση: Αναγκαιότητα ή πολιτική επιλογή;

Α.Α. Εισαγωγική προσέγγιση: Το παγκόσμιο κέλνφος και τα επί μέρους Κράτη: σχέσεις αλληλεξάρτησης και αλληλεπίδρασης

Οι πρόσφατες εξελίξεις σε πλείστους όσους τομείς (πολιτικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς κ.ά.), τόσο εντός των εθνικών συνόρων των Κρατών, όσο και πέραν αυτών,¹ ανεξαρτήτως του γεγονότος εάν είναι επιθυμητές, αναπόφευκτες ή ανεπιθύμητες, έχουν προκαλέσει μία σειρά προβληματισμών και αλλαγών, όχι μόνο θεωρητικής, αλλά και πρακτικής μορφής.

Οι αλλαγές αυτές, υπερακοντίζουσες εθνικά σύνορα, επήλθαν άλλοτε «λανθανόντως», άλλοτε *step by step*, άλλοτε «βιαίως», παρακάμπτουσες στην τελευταία αυτή περίπτωση «αντιστάσεις» Κρατών και Κοινωνιών.

Η προηγηθείσα αναφορά οδηγεί, προφανώς, στην έννοια της παγκοσμιοποίησης (*mondialisation, globalisation*), ήτοι στην συγκρότηση μίας παγκόσμιας οικονομικής ζώνης και αγοράς, εντός των οποίων πάσης φύσεως προϊόντα διακινούνται «ελευθέρως», ενώ η Οικουμένη «μεθίσταται» σε μία ενιαία οντότητα σε όλες τις εκφάνσεις της: πρωτίστως οικονομικές, δευτερογενώς κοινωνικές και (σε επόμενη φάση) πολιτικές.

Ο όρος, αν και «ανιχνεύεται» σε δραστηριότητες πρώιμων εποχών, (όπως π.χ. εκείνες του κοινού νομίσματος πολλών αρχαίων Ελληνικών Πόλεων/Κρατών, κοινών οικονομικών δράσεων επί εποχής Μεγάλου Αλεξάνδρου, «της ενοποίησης» των κανόνων εμπορίου επί εποχής Μεγάλου Ναπολέοντος κ.ά.) χρησιμοποιείται «συστηματικώς» κατά την δεκαετία 1960 επί επιστημονικού πεδίου και «καταξιώνεται» με την γενική αποδοχή του κατά την δεκαετία 1990, επιδεχόμενος ποικίλλες προσεγγίσεις.²

Πρακτικώς, τα αποτελέσματα της παγκοσμιοποίησης είναι προφανή, η δε επιρροή «του παγκοσμίου» επί «του εθνικού» (και κατ' επέκταση «του τοπικού» - ανεξαρτήτως μεγέθους του -) πρέπει να θεωρηθεί δεδομένη και αναμφισβήτητη: Οικονομικές Ενώσεις, π.χ. Ευρωπαϊκή Ένωση, Κοινωνικές Ενώσεις, π.χ. Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, Πολιτικές Ενώσεις, π.χ. Ηνωμένα Έθνη, Επιστημονικές Ενώσεις, π.χ. Διεθνής Ένωση Τηλε-

1. Βλ. γενικά στοιχεία: J. LOUGHLIN: *Autonomy in Strength*. R. WILSON (Edit.): *Hardchoices*. Belfast, 1998.

2. Βλ. μεταξύ άλλων: Bern. GUILLOCHON: *Globalisation*. LAROUSSE. Paris, 2006. Dav. HELD: *Globalization and Democracy*. London, 2002. W. HUTTON, Ant. GIDDENS: *On the Edge: Living with Global Capitalism*. Vietage, RANDOM HOUSE, 2001. Noam CHOMSKY: *Ο σύγχρονος ελευθεριζών Σοσιαλισμός*. SCRIPTA. Αθήναι, 2000. Pier. BOURDIEU: *Για ένα Ευρωπαϊκό Κίνημα*. Αθήναι, 2000.

πικοινωνιών, Πολιτιστικές Ενώσεις: π.χ. UNESCO, Κοινωνία της Πληροφορίας, π.χ. INTERNET κ.ά..

Αυτά όμως τα νέα και ενίοτε μη επιθυμητά δεδομένα, οδηγούν και σε μετάλλαξη του κλασικού Κράτους Δικαίου και Πρόνοιας, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί κατά τις τελευταίες δεκαετίες και όχι μόνον αυτοτελώς, αλλά και εντός των κόλπων διεθνών μηχανισμών, όπως π.χ. η Ευρωπαϊκή Ένωση,³ ο ΟΤΑΝ κ.ά..

Έτσι, με την πάροδο των καιρών, παρατηρείται σειρά διαφοροποιήσεων του παραδοσιακού Κράτους στις σχέσεις του π.χ. με άλλα Κράτη, στην ανασυγκρότηση των παραδοσιακών του διοικητικών δομών, στην εισαγωγή νέων νομικών μορφωμάτων, στην παραγωγή νέων υπηρεσιών προς χάριν των Πολιτών, στην λήψη καινοφανών μέτρων για την αντιμετώπιση νέων καταστάσεων, όπως π.χ. η εισροή μεταναστών εξ άλλων Χωρών κ.ά..

Η ανασυγκρότηση παραδοσιακών διοικητικών δομών περιλαμβάνει για Χώρες, όπως π.χ. η Ελλάδα, την εισαγωγή του θεσμού της Περιφέρειας (Διοικητικής, Οικονομικής), του θεσμού της Αιρετής Διοίκησης των Νομών, την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων των Δήμων και των Κοινοτήτων, τις συνενώσεις Τοπικών Δομών με στόχο την συγκρότηση νέων, πλέον εύρωστων, κ.ά..

Εξυπακούεται, ότι οι υφιστάμενες Διοικητικές Δομές, αναδιαρθρούμενες «δεν εγκαταλείπουν» την μέχρι τώρα παραδοσιακή αποστολή τους, αλλά επωμίζονται και νέα καθήκοντα για την διευθέτηση συλλογικών και σημαντικών προβλημάτων των Πολιτών και την ικανοποίηση καινοφανών αναγκών τους (εγκαθίδρυση π.χ. «Ηλεκτρονικού Δημαρχείου» κ.ά.).

Αυτή η νέα πραγματικότητα δεν αναιρεί τον πάντοτε παρόντα κυρίαρχο ρόλο του παραδοσιακού Κράτους, αλλ' απλώς ανασυνθέτει τον νέο του ρόλο, μέσα από ένα νέο πλέγμα είτε επιταγών Διεθνών Μηχανισμών, στους οποίους αυτοβούλως έχει ενταχθεί, όπως π.χ. η Ευρωπαϊκή Ένωση, είτε νέων αναγκών των Τοπικών Κοινωνιών και οδηγεί σε νέες μορφές, υπό προϋποθέσεις, διακυβέρνησης.

Εκ των επιταγών Διεθνών Μηχανισμών σε σχέση με «τις αρχές» διακυβέρνησης σημειώνονται οι πέντε αρχές της «Λευκής Βίβλου» της Ευρωπαϊκής Ένωσης:⁴ διαφάνεια, συμμετοχή, λογοδοσία, αποτελεσματικότητα, συνοχή, η εφαρμογή των οποίων στοχεύει στην εμπέδωση Κράτους Δικαίου σε όλα τα επίπεδα: εθνικό, περιφερειακό, τοπικό (και εντός της Ένωσης βεβαίως).

Εξ άλλης πλευράς, η ικανοποίηση ολοέν και περισσότερων αναγκών των Πολιτών των Τοπικών Κοινωνιών δημιουργεί ευχάριστα συναισθήματα, όχι μόνον στους ωφελούμενους Πολίτες, αλλά και στους Τοπικούς Αιρετούς, αφού διευρύνει και καθιστά περισσότερο σημαντικό τον ρόλο τους στο εν γένει Πολιτικό Σύστημα, παρ'α την κοινή διαπίστωση, ότι οι Πολίτες απαιτούν περισσότερες θετικές παρεμβάσεις τους, αλλά η προς αυτούς εμπιστοσύνη τους φθίνει.⁵

3. Neill NUGENT: Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αθήνα, 2004, σελ. 403 επόμενα.

4. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ: Λευκή Βίβλος. COM (2001), 428, Τελικό. Επίσημη Εφημερίδα. 2001/C287/01, 12/10/2001.

5. Το φαινόμενο έχει σχεδόν γενικευθεί και απαντάται και σε μεγάλους Σχηματισμούς, όπως π.χ. η Ευρωπαϊκή Ένωση. Βλ. σχετικώς προηγούμενη υποσημείωση. Βλ. ακόμη και: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ: ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Έκθεση για την Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση. Έκδοση Υπηρεσίας Επισήμων Εκδόσεων της Ένωσης. Λουξεμβούργο, 2003.

Μεταξύ των νέων υπηρεσιών, λοιπόν, οι οποίες κάτω από το εκτεθέν πρίσμα πρέπει «να παραχθούν» είναι και εκείνες, οι οποίες θα αντιμετωπίσουν πρακτικά θέματα των Πολιτών, όπως π.χ. παροχές αγαθών καθημερινής διάστασης, (ύδρευση, αποχέτευση, ηλεκτροφωτισμός δημοσίων χώρων, χώροι αναψυχής, συγκοινωνίες, βρεφονηπιακοί σταθμοί, ιατρικές φροντίδες, ενημέρωση, ψυχαγωγία, αστυνόμευση τοπικού επιπέδου, σχολική στέγη, επαγγελματική κατάρτιση ανέργων, βιβλιοθήκες, αίθουσες πολλαπλών χρήσεων κ.ά.).

Από τις αναφερθείσες υπηρεσίες και παροχές άλλες μεν θα παραχθούν από τα ίδια τα νομικά πρόσωπα των Τοπικών Δομών (Περιφέρεια,⁶ - όπου αυτή λειτουργεί και ως Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης -, Νομός/Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, Δήμος, Κοινότητα), άλλες δε από «θυγατρικά» τους μορφώματα (Νομικά Πρόσωπα: Δημοτικά και Κοινοτικά Ιδρύματα, Σύνδεσμοι Δήμων και Κοινοτήτων, Δημοτικές και Κοινοτικές Κοινοφελείς Επιχειρήσεις, Ανώνυμες Εταιρείες, Αστικές Εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, Διαδημοτικές Συνεργασίες/Συμβάσεις/Συμπράξεις) και μερικές υπηρεσίες και παροχές από συνεργασίες Δήμων και Κοινοτήτων με Δήμους και Κοινότητες Χωρών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τρίτων Χωρών.⁷

Εκ των αναφερθέντων μορφωμάτων επιλέγεται εδώ προς περαιτέρω προσέγγιση εκείνο των Δημοτικών και Κοινοτικών Κοινοφελών Επιχειρήσεων, λόγω τόσο της ιδιότυπης θέσης του εντός του χώρου της Ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όσο και για την έκτασή του και τις επ' αυτού ειδικές ρυθμίσεις.⁸

Β.Β. Επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

1. Εισαγωγική προσέγγιση: Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα ανάγει τις καταβολές της στην αρχαιότητα, δεδομένου, ότι κάθε Πόλη/Κράτος ήταν διηρημένη για την άσκηση της Τοπικής Διοίκησης σε Δήμους, δηλαδή μικρές γεωγραφικές περιοχές. Οι Δήμοι είχαν πλήρη αυτονομία για την άσκηση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων.⁹

Δήμοι απαντώνται κατά την αρχαιότητα στην Αθήνα (επί εποχής Κλεισθένους διέθεταν όλα τα στοιχεία της δημοτικής αυτονομίας με σημερινούς όρους), στην Μίλητο, σε πολλά νησιά του Αιγαίου κ.ά..

Σε μεταγενέστερους χρόνους ο θεσμός λειτούργησε υπό διάφορες μορφές, ενώ απαντάται σε πλήρη λειτουργία μετά την Επανάσταση του έτους 1821 μ.Χ. (Εθνική Συνέλευση Άστρους, 1823 μ.Χ., «Οργανισμός Ελληνικών Επαρχιών»)¹⁰.

6. Βλ. άλλα στοιχεία στο: EUROCHAMBRES: Regional Competitiveness Atlas. Bruxelles, 2008. Βλ. ακόμη και: Paul ROMUS: L' Europe Régionale. Collection Europe. Bruxelles, 1990, p. 27 et s. Βλ. ακόμη και: J. Fr. DREVET: 1992-2000: Les Régions Françaises entre l' Europe et le declin. Paris, 1988, p. 9.

7. M. BOURJOL, S. BODARD: Droit et Libertés des collectivités territoriales. Paris, 1984, p. 47. Βλ. ακόμη και: Chr. VANDERMOTTEN: Planification et Strategies de Developpement dans les Capitales Europeennes. Bruxelles, 1994. Βλ. ακόμη και: ΑΘ. ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ: Πρότυπα και Πολιτικές Περιφερειακής Ανάπτυξης. Αθήνα, 1995, σελ. 63.

8. Βλ. ακόμη σημαντικές προσεγγίσεις του θέματος στο: Γ.Μ. ΠΑΠΑΧΑΤΖΗΣ: Σύστημα του ισχύοντος στην Ελλάδα Διοικητικού Δικαίου. Τόμοι Α' και Β'. Αθήναι, ανατ. 1996, σελ. 329 επόμενα.

9. Βλ. λεπτομέρειες στο: Ιπ. Ν. ΒΑΜΒΑΣ: Σημειώσεις εις τους Λόγους του Δημοσθένους. Αθήναι, 1849, σελ. 24.

10. Βλ. και: Georges PAPAHAZIS: Traité de Droit Administratif. Tomes 1 et 2, 7ème edition. Athènes, 1997, p. 293. Βλ. ακόμη: Βασ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ: Τοπική Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση: Θεσμικό Πλαίσιο, Αναπτυξιακά Προγράμματα, Παγκοσμιοποίηση. Παραδόσεις. Πανεπιστήμιο Αθηνών «ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ». Αθήναι, 2002, σελ. 11 επόμενα.

Υπενθυμίζεται, ότι κατ' εκείνη την περίοδο η Τοπική Αυτοδιοίκηση ανασυγκροτήθηκε με βάση το Γαλλικό πρότυπο της εποχής (Νόμος της 10ης Ιανουαρίου 1834 μ.Χ.. Περί συστάσεως Δήμων), η ρύθμιση δε αυτή ήταν τόσο επιτυχής, ώστε παρέμεινε σε ισχύ για ογδόντα περίπου χρόνια!¹¹

Σημειώνεται, ότι όλα τα Συντάγματα του Ελληνικού Κράτους, του ισχύοντος περιλαμβανομένου, περιλαμβάνουν ειδικές ρυθμίσεις περί Τοπικής Αυτοδιοίκησης.¹²

2. Η επιχειρηματική δραστηριότητα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης: το κέλυφος της γένεσης, η τρέχουσα κατάσταση

Η σημερινή κατάσταση της Χώρας είναι η κατάληξη σειράς μεταλλάξεων επί πολλών πεδίων κατά το δεύτερο ήμισυ του προηγούμενου αιώνας.

Έτσι, λοιπόν, υπάρχει μία σειρά εξελίξεων επί του δημογραφικού πεδίου μεταξύ των δεκαετιών απογραφής 1951: 7.500.000 κάτοικοι, 2001/2007: 11.200.000 κάτοικοι. Η αύξηση δεν οφείλεται σε αύξηση των γεννήσεων του γηγενούς πληθυσμού, αλλά κυρίως στην εισροή μεταναστών: νόμιμης μετανάστευσης, ανεκτής, παράνομης.

Οι διαφοροποιήσεις αυτές συνεφέλκονται μοιραίως και χωροταξικές διαφοροποιήσεις: έτσι, παρατηρούνται μεγάλες συγκεντρώσεις πληθυσμού, πλην της Αττικής, στον άξονα Πατρών/Κορίνθου/Αθηνών/Λαμίας/Λάρισας/Θεσσαλονίκης.

Εξ άλλης πλευράς, ενώ η Χώρα κατά τις δεκαετίες 1950 και 1960 «εξήγαγε» μετανάστες προς Ευρωπαϊκές Χώρες, ιδίως προς την Γερμανία, ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 δέχεται μετανάστες και όχι μόνον εκ Βαλκανικών Χωρών.

Οι δημογραφικές μεταβολές, και σε συνάρτηση βεβαίως με άλλες παραμέτρους, ωδήγησαν σε κοινωνικές μεταβολές: η Κοινωνία γίνεται με ταχείς ρυθμούς από αγροτική αστική, οι δραστηριότητες από γεωργικές κατά βάση γίνονται βιομηχανικές και μεταποιούνται εν συνεχεία σε υπηρεσίες (τριτογενής τομέας), ο πλούτος ανακατανέμεται, η Χώρα αποκτά δεσπόζουσα θέση εντός της περιοχής των Βαλκανίων και μάλιστα εφαρμόζει κατά τα τελευταία έτη πολιτικές οικονομικής ενίσχυσής τους.¹³

Όλα αυτά, και άλλα δεδομένα, των οποίων παρέλκει εδώ η αναφορά, αποτελούν το κέλυφος εντός του οποίου επωάζονται ποικίλλες αλλαγές, με πρώτιστη εκείνη της οργανωτικής, διοικητικής δομής της Χώρας ή υποδεικνύουν ριζοσπαστικές και καινοτόμες στρατηγικές, πολιτικές και μέτρα για διαχείριση νέων καταστάσεων.

Η δύναμη του Κράτους εξακολουθεί να υπερεκτιμάται, καθ' όν χρόνο η κοινωνική συναίνεση υποεκτιμάται, ενώ είναι αναγκαία για την επιτυχή έκβαση οίου δήποτε εγχειρήματος ευρείας κλίμακας.

11. Βλ. και Const. GE. ATHANASSOPOULOS: L' Administration Locale en Grèce et ses tendances récentes. LA REVUE ADMINISTRATIVE. Paris, Juin 1987, p. 267 et s.

12. Βλ. εκ των νεωτέρων έργων: Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση: Ελλάδα, Χώρες Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τόμοι Α' και Β'. Αθήναι, Η' έκδοση, 2005. Βλ. ανκόμη: ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ: Διοικητική Αποκέντρωση και Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση. Πρόλογος Ακαδημαϊκού Γεωργ. ΒΛΑΧΟΥ. Συντονιστής Μελέτης Καθηγητής Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ. Αθήναι, 1994, σελ. 14 επόμενα.

13. Βλ. Βασ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ, Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Το Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων. Αθήναι, 2005.

Έτσι, το Ελληνικό Κράτος «αποφασίζει»¹⁴ συνήθως μονομερώς τα του οίκου του, ρυθμίζει τους μανδύες άσκησης της εξουσίας, (Κεντρικές Υπηρεσίες, Περιφέρειες, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Δήμοι, Κοινότητες, άλλα Νομικά Μορφώματα), «απεμπολεί» δραστηριότητές του και ωθεί σε ανάληψη ευθυνών και πρωτοβουλιών σε τοπικό επίπεδο (ιδίως των Δήμων), χωρίς πάντοτε να τις καλύπτει και οικονομικώς με κεντρικούς πόρους, και βεβαίως χωρίς να αγνοεί τυχόν δεσμεύσεις του, απορρέουσες από την συμμετοχή του σε Διεθνείς Οργανισμούς και ιδίως στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Β'. Το νομικό κέλυφος των Επιχειρήσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης: Από τις δυσλειτουργίες του παρελθόντος σε καινοτόμες προσεγγίσεις

Α.Α. Εισαγωγική προσέγγιση

Οι λόγοι, οι οποίοι έχουν επιστρατευθεί κατά περιόδους για την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τόσο σε επιστημονικό επίπεδο, όσο και σε πολιτική βάση από πλευράς των Τοπικών Αιρετών Αρχόντων είναι πολλοί και ποικίλλοι.

Έτσι, η άσκηση επιχειρηματικής δράσης αυτού του τύπου αιτιολογείται εκ του γεγονότος, ότι η φύση των πραγμάτων ωρισμένες φορές δεν επιτρέπει την άσκηση ωρισμένων δραστηριοτήτων με κριτήρια καθαρώς επιχειρηματικά υπό Ιδιωτών, διότι κρίνεται υπ' αυτών ασύμφορη.

Χαρακτηριστική περίπτωση εν προκειμένω είναι η κατασκευή δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης, των οποίων το κόστος είναι ιδιαίτερος μεγάλος, η πιθανότητα μελλοντικών επεκτάσεων αβέβαιη, (διότι εξαρτάται εκ σειράς παραγόντων μη ελεγχόμενων, π.χ. επέκταση ή μη επέκταση σχεδίων πόλεων), η εξασφάλιση νομικών προνομίων έναντι πιθανών προσβολών¹⁵ της ατομικής ιδιοκτησίας κατά την εγκατάσταση των δικτύων ιδιαίτερος δυσχερής και χρονοβόρος, η εγκαθίδρυση μηχανισμών είσπραξης του αντιτίμου εκ των παρεχόμενων υπηρεσιών συνεπάγεται μεγάλες δαπάνες, το κόστος αποζημιώσεων σε περίπτωση βλάβης των δικτύων, (είτε εξ υπαιτιότητας του εκμεταλλευομένου τα δίκτυα, είτε εκ τυχαίων συμβάντων, π.χ. φυσικών καταστροφών) αγνώστου ύψους, αλλ' όχι ευκαταφρόνητο κ.ά..

Επίρρωση αυτής της προσέγγισης του θέματος αποτελεί το γεγονός, ότι οι επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης των Δήμων και Κοινοτήτων της Χώρας μας, πλην ελαχίστων περιπτώσεων, όπως π.χ. ο Δήμος Αθηναίων,¹⁶ είναι πράγματι επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

14. Είναι προφανές, ότι αυτή η τακτική δεν ακολουθείται πάντοτε από την πλειονότητα των Κρατών. Η Γαλλία, π.χ., Κράτος με ευδόκιμη μακρά διοικητική παράδοση, στρέφεται προς κοινωνικές συναινέσεις διακυβέρνησης, συνδυάζοντας Πολιτικές Δομές, Περιφέρειες, Νομούς, Δήμους και Κοινωνικούς Εταίρους. Guy BURGEL: De l' exode rural à la mondialisation. A/Paris, 2001, p. 22.

15. Η ατομική ιδιοκτησία προστατεύεται κατά τρόπο ιδιαίτερος ισχυρό στην Ελλάδα βάσει ειδικής συνταγματικής διάταξης (άρθρο 17 ισχύοντος Συντάγματος). Δεν είναι δυνατή η στέρησή της παρ'ά μόνο για λόγους δημόσιας ωφέλειας, που αποδεικνύεται επαρκώς σε ειδικές περιπτώσεις, προβλέπεται ειδική δικαστική διαδικασία και σε περιπτώσεις αποστέρησης της προστασίας πρέπει να προηγηθεί καταβολή αποζημίωσης, ανταποκρινόμενης στην αξία του απαλλοτριωμένου αντικειμένου κ.ά.. Οι ιδιαίτερος προστατευτικές αυτές ρυθμίσεις, εξυπακούεται, ότι δεν ισχύουν, όταν η στέρηση του δικαιώματος της ατομικής ιδιοκτησίας είναι απόρροια δράσεων, π.χ. επιχειρηματικών, του ιδιοκτήτου.

16. Ο Δήμος Αθηναίων και η ευρύτερη περιοχή εξυπηρετούνται από την Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτευούσης, Ανώνυμη Εταιρεία, η οποία είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών, ενταγμένη μάλιστα στην κατηγορία εταιρειών μεγάλης κεφαλαιοποίησης. Η εταιρεία δρα μονοπωλιακώς, «εξοπλισμένη» με σειρά προνομίων.

Πέραν όμως της ενδεχόμενης αδυναμίας ή απροθυμίας των Ιδιωτών να εμπλακούν στην σύσταση, οργάνωση και λειτουργία επιχειρήσεων τοπικής εμβέλειας προς εξυπηρέτηση των Πολιτών ενός Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ως λόγος ανάληψης επιχειρηματικής δραστηριότητας, ακόμη και σε τομείς αμφιλεγόμενης επιχειρηματικώς βιωσιμότητας, υπό των Αιρετών Εκπροσώπων των Τοπικών Δομών, ιδίως της Α' βαθμίδας (Δήμων, Κοινοτήτων) πρέπει να σημειωθεί και το ενδιαφέρον αυτών των ιδίων, οι οποίοι, ικανοποιούντες ενδεχομένως και προσωπικές φιλοδοξίες, αλλά και αιτήματα Συμπολιτών τους, σπεύδουν να αναλάβουν σχετικές πρωτοβουλίες.

Το εν λόγω ενδιαφέρον «συμπτωματικώς» «νομιμοποιείται» και εκ του άλλου δεδομένου στοιχείου, ότι δηλαδή ο Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης καλείται να επωμισθεί και νέες μη παραδοσιακές ευθύνες, είναι πλέον ευέλκτος σε σχέση με το Κράτος, είναι άμεσης πρόσβασης από τους πολίτες κ.ά..

Είναι αυτονόητο, ότι στην περίπτωση ανάληψης πρωτοβουλιών άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας σε επίπεδο Δήμου ή Κοινότητας εκ λόγων και προσωπικών επιλογών των Αιρετών, συνήθως «η πρωτοβουλία» αυτή «περιβάλλεται» με τον μανδύα «του λαϊκού αιτήματος», «της κάλυψης τοπικών αναγκών», «της ιδιαιτερότητας των τοπικών συνθηκών»,¹⁷ «της ανάγκης προβολής τοπικών προβλημάτων» κ.ά.

Χαρακτηριστική περίπτωση αυτής της μορφής αποτελούν, εάν απαντώνται, οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ραδιοφωνίας μικρών Δήμων, όχι οικονομικώς εύρωστων.¹⁸

Έναντι αυτής της γενικότερης πρακτικής, ανεξαρτήτως χρόνου και έκτασης άσκησης της, το Κράτος τηρεί στάση «αποδοχής» ή «ανοχής»¹⁹ κατά περίπτωση για τους ιδιικούς του λόγους: «εκτιμά», ότι έτσι καθίσταται περισσότερο «λειτουργικό», με την αποκοπή από το κύριο σώμα ευθύνης του αρμοδιοτήτων, τις οποίες (ίσως) θεωρεί δευτερεύουσας σημασίας, «απεκδύεται» από ευθύνες, τις οποίες ενδεχομένως δεν επιθυμεί να επωμισθεί, «ικανοποιεί» πολιτικές φιλοδοξίες των Τοπικών Πολιτικών Στελεχών, «εμπεδώνει» πνεύμα «Άμεσης Συμμετοχικής Δημοκρατίας», «υποβοηθά» την αξιοποίηση τοπικών πόρων, «εξοικονομεί» πόρους, «παράγει» θέσεις εργασίας σε τοπικό επίπεδο κ.ά.

Ανεξαρτήτως όμως λόγων,²⁰ οι οποίοι οδηγούν στην σύσταση Δημοτικών και Κοινοτικών Επιχειρήσεων και ανεξαρτήτως της στάσης την οποία τηρεί απέναντι σε αυτή την

17. Περί του σημαντικού θέματος εγκατάστασης οικονομικών δραστηριοτήτων εντός πόλεων βλ.: Ph. McCANN: Αστική και περιφερειακή Οικονομική. Πρόλογος Ελ. ΛΟΥΡΗ-ΔΕΝΔΡΙΝΟΥ. Αθήνα. 2002, σελ. 377.

18. Το πράγμα έχει άλλες διαστάσεις, όταν πρόκειται π.χ. περί μεγάλου Δήμου, όπως ο Δήμος Αθηναίων, ο οποίος λειτουργεί από το έτος 1986 Σταθμό Ραδιοφωνίας. Σημειώνεται, ότι η εγκατάσταση του εν λόγω Σταθμού έχει πραγματοποιηθεί, ελλείψει άλλων πόρων, με δάνειο εξ εμπορικής Τράπεζας του εξωτερικού και με ιδία ευθύνη του Δήμου, χωρίς δηλαδή κρατική εγγύηση για την εξόφληση του δανείου, κατά την συνήθη ελληνική πρακτική δανειοδότησης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

19. Χαρακτηριστική περίπτωση αυτής της μορφής είναι ο αναφερθείς και προηγουμένως Ραδιοφωνικός Σταθμός του Δήμου Αθηναίων: Η Κυβέρνηση δεν «κάλυψε» με την συνήθως προβλεπόμενη εκ της Ελληνικής Νομοθεσίας «εγγύηση» του Ελληνικού Δημοσίου το σχετικό δάνειο, το οποίο συνήψε και μάλιστα με Τράπεζα εκτός Ελλάδος, ο τότε Δήμαρχος Αθηναίων, εκλεγείς με την υποστήριξη άλλης Πολιτικής Παράταξης. Η εν λόγω Δημοτική Επιχείρηση Ραδιοφωνίας, παρά τα κατά περιόδους προβλήματα της, συνεχίζει να λειτουργεί.

20. Βλ. και Ε. ΜΠΕΣΙΛΑ-ΒΗΚΑ, Δον. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ: Σύγχρονες αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση. Αθήνα, 1997, σελ. 38 επόμε. Βλ. ακόμη και: Βασ. Δ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ: Θεσμικό Πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Οργάνωσης της Διοίκησης του Κράτους. Μέρος Β'. Αθήνα, 2008, σελ. 24.

διαδικασία το (Κεντρικό) Κράτος (στάση «αποδοχής», άρα και «ενδεχόμενη» στήριξη, στάση «ανοχής», άρα και «αποχή» από θετικές δράσεις), τα σχετικά προβλήματα είναι πολλά και ποικίλλα, ωρισμένα δε εξ αυτών, τα κυριώτερα, διερευνώνται εν συνεχεία, υπό το πρίσμα του νέου καθεστώτος, το οποίο ισχύει βάσει του προσφάτου Ν. 3463/2006 (Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων).

Το κείμενο του Ν. 3463/2006 αντικαθιστά σειρά άλλων προηγθέντων νομοθετημάτων, τα οποία ίσχυσαν κατά περιόδους, όπως (ενδεικτική αναφορά):

- Ν. 1065/1980, ο οποίος απετέλεσε ουσιαστικώς τον Α' Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα της Ελλάδος.

- Κωδικοποιήσεις του εν λόγω νόμου, εισαχθείσες με τρία άλλα νομοθετήματα:

α. Π.Δ. 75/1985.

β. Π.Δ. 323/1989.

γ. Π.Δ. 410/1995.

- Πλήθος άλλων διατάξεων εγκατεσπαρμένων είτε σε αυτοτελή νομοθετήματα, ρυθμίζοντα θέματα Τοπικών Δομών ήσσονος σημασίας, π.χ. χορήγηση επιδομάτων σε ολιγοπληθείς κατηγορίες εργαζομένων, είτε σε νομοθετήματα ρυθμίζοντα θέματα διαφόρων Υπουργείων, Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών κ.ά.

Η νέα Κωδικοποίηση κατέστη αναγκαία όχι μόνον εκ λόγων καλλίτερης λειτουργίας των Τοπικών Δομών, αλλά και εκ του γεγονότος, ότι η διασπορά των ισχυουσών διατάξεων περί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Νομικών Προσώπων, Δήμων και Κοινοτήτων, Δημοτικών και Κοινοτικών Επιχειρήσεων, Ιδρυμάτων κ.ά. θεμάτων επέτρεπε «την παραγωγή» φαινομένων δυσλειτουργίας, αλλά και παθογένειας, είτε εξ αγνοίας του ισχύοντος νομικού καθεστώτος, είτε εξ άλλων κινήτρων των εμπλεκομένων στις σχετικές διαδικασίες.

Ενδεικτικώς αναφέρεται εδώ ως συνέπεια αυτών των επισημάνσεων η μη επιθυμητή κατάσταση, η οποία είχε δημιουργηθεί σε ωρισμένες Δημοτικές και Κοινοτικές Επιχειρήσεις, είτε λόγω υπεραριθμίου Προσωπικού,²¹ ενίοτε και μη συναφών προς το εκτελούμενο έργο τυπικών προσόντων, είτε εξ αδυναμίας χάραξης στρατηγικής, πολιτικής και μέτρων αναπτυξιακής υφής.

Πέραν αυτών σημειώνεται η ευτυχής συγκυρία της ύπαρξης, τόσο από το έτος 1975 μ.Χ., οπότε ετέθη σε ισχύ το ισχύον Σύνταγμα της Χώρας, όσο και από το έτος 2001, οπότε έχει αναθεωρηθεί για δεύτερη φορά, (η πρώτη ήταν το έτος 1986, ενώ επίκειται και τρίτη κατά το τρέχον έτος) ενός θεσμικού συνταγματικού πλαισίου περί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εν γένει,²² αλλά και των επί μέρους θετικών δράσεών της, (όπως είναι οι Δημοτικές και Κοινοτικές Επιχειρήσεις), ιδιαιτέρως σύγχρονων και καινοτόμων ρυθμίσεων, το οποίο μάλιστα θεωρείται εκ των πλέον άρτιων και προοδευτικών σε σύγκριση με εκείνα άλλων Χωρών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το γεγονός οφείλεται όχι μόνον στις προθέσεις όλων των Κυβερνήσεων από του έτους 1980 μ.Χ. μέχρι σήμερα, αλλά και σε σειρά άλλων παραμέτρων, όπως είναι:

21. Τα προβλήματα διοίκησης και εν γένει διαχείρισης των Ανθρωπίνων Πόρων των Επιχειρήσεων αυτού του τύπου είναι πολλά και ποικίλλα, ενίοτε δε και δυσεπίλυτα. Βλ. γενικά στοιχεία στο έργο: R. NOE, J. HOLLENBECK, B. GERHART, P. WRIGHT, Const. GE. ATHANASSOPOULOS, Vas. DELITHEOU: Human Resource Management: Gaining a competitive advantage. Mc Graw - Hill Comp., Inc. N.Y./Athens, Vol. Α', 2006, Vol. Β' 2008.

22. Μεταξύ άλλων το ισχύον Σύνταγμα (1975/1986/2001) αναγνωρίζει το τεκμήριο αρμοδιότητας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης επί των τοπικών υποθέσεων, την οικονομική αυτοτέλεια των Οργανισμών αυτών, προβλέπει την μεταφορά αρμοδιοτήτων του Κράτους στους εν λόγω Οργανισμούς με ταυτόχρονη υποχρεωτική μεταφορά πόρων για την άσκησή τους κ.ά.

- Η πλέον ενεργός συμμετοχή τόσο των Εργαζομένων, όσο και των Αιρετών των Τοπικών Δομών της Χώρας, Α' και Β' βαθμίδας, (έχει εισαχθεί στην Ελλάδα την 1 Ιανουαρίου 1995), οι οποίοι, είτε διά των Συλλογικών τους Οργάνων, (Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων, Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδος κ.ά.), είτε μεμονωμένα, συνέβαλαν, όχι μόνον στην βελτίωση της λειτουργίας των Τοπικών Δομών, αλλά και με την υποβολή λυσιτελών και αποτελεσματικών προτάσεων προς τις Κυβερνήσεις υπέδειξαν νέες προσεγγίσεις του θεσμού.

- Η έγκριση Ευρωπαϊκού Χάρτη της Τοπικής Αυτονομίας κατά μήνα Οκτώβριο του έτους 1985 και η μετέπειτα ενσωμάτωσή του στο Ελληνικό Δίκαιο (Ν. 1850/1989), παρά τις διατυπωθείσες επί μέρους επιφυλάξεις.

- Η συνεχώς διευρυνόμενη αποστολή των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ιδίως της Α' βαθμίδας, λόγω των νέων κοινωνικών και άλλων συνθηκών.

- Η εφαρμογή Προγραμμάτων Οικονομικής Ανάπτυξης και Εκσυγχρονισμού (και) της Δημόσιας Διοίκησης της Χώρας (Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης), τα οποία «εμπλέκουν» σε σειρά δράσεων και τις Τοπικές Δομές.

- Η ανάγκη «συρρίκνωσης» του μεγάλου αριθμού των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' βαθμίδας σε ολιγώτερους Οργανισμούς πλέον εύρωστους, Πρόγραμμα Συνενώσεων Ιωάννης ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ, 1998.

Β.Β. Οι ειδικότερες ρυθμίσεις περί Επιχειρήσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Πριν γίνει λόγος για τις ως άνω ρυθμίσεις κρίνεται εδώ απαραίτητο να σημειωθεί, ότι υπό το ισχύον νέο καθεστώς του Ν. 3463/2006 οι αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων κατανέμονται σε επτά τομείς:

Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Ποιότητας ζωής και εύρυθμης λειτουργίας των Πόλεων και των Οικισμών, Απασχόλησης, Κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, Παιδείας / πολιτισμού / αθλητισμού και Πολιτικής προστασίας.

Πέραν αυτών, υπάρχουν και μερικές άλλες αρμοδιότητες, οι οποίες ενώ είναι κρατικές, ανατίθενται τελικώς στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης με νόμο, όπως π.χ. η τέλεση πολιτικών γάμων, η τήρηση ληξιαρχικών βιβλίων κ.ά.

Εξυπακούεται, ότι αυτές οι αρμοδιότητες και υποθέσεις δεν είναι δυνατόν να αποτελέσουν αντικείμενο επιχειρηματικής δραστηριότητας από πλευράς Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ούτε βεβαίως να εκχωρηθεί η άσκησή τους υπό «θυγατρικών» μορφωμάτων τους, όπως π.χ. υπό Δημοτικών και Κοινοτικών Επιχειρήσεων.

αα. Σύσταση, Κατηγορίες Επιχειρήσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Βάσει ειδικής ρύθμισης, άρθρο 252 του Ν. 3463/2006, οι Δήμοι και Κοινότητες μπορούν να συνιστούν ή να συμμετέχουν με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου και σχετική Πράξη του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας σε Επιχειρήσεις Κοινωφελείς και Ανώνυμες Εταιρείες με αντικείμενο δραστηριότητες αντιστοιχούσες στις αρμοδιότητες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως π.χ. στους τομείς: κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, παιδείας, πολιτισμού, αθλητισμού, περιβάλλοντος κ.ά.

Οι Ανώνυμες Εταιρείες είναι δυνατόν να συνιστώνται από κοινού και υπό περισσοτέρων Δήμων ή Κοινοτήτων, Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, άλλων (Τοπικών) Φορέων, Ιδιωτών κ.ά., θεωρούνται δε Επιχειρήσεις των Δήμων ή Κοινοτήτων, εάν αυτοί (Δήμοι, Κοινότητες) διαθέτουν την πλειοψηφία του εταιρικού κεφαλαίου.

Πέραν αυτών, προβλέπεται και η σύσταση Αναπτυξιακών Ανωνύμων Εταιρειών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης με αποκλειστικό αντικείμενο δραστηριότητας την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη τους, την προώθηση της επιχειρηματικής οικονομικής και βιώσιμης ανάπτυξης τους, την προστασία του περιβάλλοντος κ.ά. Μέρος του κεφαλαίου αυτών των Εταιρειών δύναται να κατέχεται και υπό τρίτων (π.χ. Επιμελητηρίων, Τραπεζών κ.ά.), καθώς και Επιχειρήσεων ειδικού σκοπού (όπως π.χ. αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δήμου κ.ά.).

Όλες οι αναφερθείσες κατηγορίες Επιχειρήσεων αποτελούν εκ του Νόμου Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, η δε ευθύνη συμμετοχής σε αυτές των Δήμων και Κοινοτήτων εξαντλείται στο κατεχόμενο ποσοστό κεφαλαίου συμμετοχής.

Η απόφαση (αρχικής) σύστασης ή συμμετοχής σε υφισταμένη Επιχείρηση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των Μελών του, βάσει ειδικής οικονομοτεχνικής μελέτης βιωσιμότητας.

Με την ίδια απόφαση καθορίζονται η επωνυμία, η κατηγορία, ο σκοπός, η διάρκεια, η έδρα, το κεφάλαιο, η Διοίκηση, οι πόροι της Επιχείρησης, ως και κάθε άλλο στοιχείο κατὰ περίπτωση.

ββ. Δημοτικές και Κοινοτικές Κοινωφελείς Επιχειρήσεις

Σύσταση

Οι Δήμοι και οι Κοινότητες έχουν την δυνατότητα να συνιστούν Δημοτική ή Κοινοτική Κοινωφελή Επιχείρηση με τα αναφερθέντα προηγουμένως αντικείμενα δραστηριότητας, αλλά όχι και με αντικείμενο παραχωρηθείσες παρά του Κράτους αρμοδιότητες, όπως π.χ. τήρησης Μητρώου Αρρένων, Ληξιαρχικών Βιβλίων, Τέλεσης Πολιτικού Γάμου, Λειτουργίας Κοιμητηρίων και Κέντρων Αποτέφρωσης Νεκρών, Καθορισμού ωραρίου λειτουργίας Καταστημάτων κ.ά.

Κοινωφελής Επιχείρηση μπορεί να ασχολείται και με περισσότερους σκοπούς, οι οποίοι πρέπει να είναι μεταξύ τους συναφείς, αλλά σε κάθε περίπτωση δεν έχουν εμπορικό ή βιομηχανικό χαρακτήρα.

Εξ άλλης πλευράς όμως δεν επιτρέπεται η συμμετοχή Κοινωφελούς Επιχείρησης σε άλλες Επιχειρήσεις Ο.Τ.Α.

Κοινωφελής Επιχείρηση συνιστάται με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, βάσει της οποίας εκδίδεται σχετική (διοικητική) πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η πράξη περιλαμβάνει τα στοιχεία της απόφασης του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου και αποτελεί το καταστατικό της Επιχείρησης σε περίπτωση δε σύστασης δι' αυτής εμπραγμάτων δικαιωμάτων, συνιστά μεταγραφτέο τίτλο στο υποθηκοφυλακείο.

Διοίκηση

Οι Δημοτικές και Κοινοτικές Κοινωφελείς Επιχειρήσεις διοικούνται υπό Διοικητικού Συμβουλίου απαρτιζομένου εξ επτά έως ένδεκα Μελών, οριζομένων υπό των αντιστοίχων Συμβουλίων Δήμων ή Κοινοτήτων και τηρουμένης αναλογίας μεταξύ Αιρετών, Εργαζομένων, Εκπροσώπων Κοινωνικών Φορέων κ.ά.

Τα Μέλη είναι δυνατόν να αντικατασταθούν κατὰ ειδική διαδικασία κατὰ την διάρκεια της θητείας τους, συνήθως ίσης χρονικής διάρκειας με εκείνα του διορίσαντος Οργάνου.

Όλα τα Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου καθώς και ο Διευθυντής αυτών των Επιχειρήσεων είναι δυνατόν, υπό προϋποθέσεις, να λαμβάνουν ειδικές αποζημιώσεις για τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους.

Κανόνες/Κανονισμοί λειτουργίας

Το Διοικητικό Συμβούλιο των Επιχειρήσεων συντάσσει υποχρεωτικώς σειρά Κανονισμών, όπως:

- Εσωτερικό Κανονισμό Υπηρεσιών, με τον οποίο καθορίζονται η οργάνωση, η διάρθρωση και οι αρμοδιότητες των Υπηρεσιών της Επιχείρησης, οι θέσεις του Προσωπικού κατά ειδικότητα, καθώς και το ανώτατο όριο αυτού.

- Κανονισμό Προσωπικού, ο οποίος καθορίζει την υπηρεσιακή κατάστασή του, τα προσόντα πρόσληψης, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, καθώς και τις πειθαρχικές του ευθύνες.

- Κανονισμό οικονομικής διαχείρισης κ.ά.

Οι ως άνω Κανονισμοί τελούν υπό την έγκριση των οικείων Δημοτικών ή Κοινοτικών Συμβουλίων.

Λήψη και έγκριση αποφάσεων, σύναψη συμβάσεων

Η τρέχουσα διαχείριση των Επιχειρήσεων επαφίεται στα σχετικά Διοικητικά Συμβούλια.

Σε ωρισμένες όμως περιπτώσεις οι σχετικές αποφάσεις πρέπει να εγκριθούν, κατά ειδική διαδικασία, από τα αντίστοιχα Δημοτικά ή Κοινοτικά Συμβούλια και ιδίως εάν αναφέρονται σε θέματα, όπως:

- Η ψήφιση του προϋπολογισμού, του ισολογισμού και της έκθεσης πεπραγμένων.

- Η αγορά ή εκποίηση ακινήτων ή η επιβάρυνση αυτών με εμπράγματο δικαίωμα.

- Η διάθεση των καθαρών κερδών ή η διενέργεια επενδύσεων.

- Η αύξηση του κεφαλαίου της Επιχείρησης.

- Η συγχώνευση ή η λύση της Επιχείρησης.

- Η σύναψη δανείων.

Εξ άλλου, η σύναψη συμβάσεων ανάθεσης έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών των Κοινοφελών Επιχειρήσεων, καθώς και η σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου διενεργείται με βάση τις αντίστοιχες ρυθμίσεις, οι οποίες ισχύουν για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Προσωπικό των Επιχειρήσεων

Οι Εργαζόμενοι σε Δημοτικές και Κοινοτικές Κοινοφελείς Επιχειρήσεις συνδέονται με αυτές με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, ενώ επιτρέπεται και η απόσπαση σε αυτές Υπαλλήλων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, υπό ειδικές προϋποθέσεις, όπως και η απόσπαση Υπαλλήλων Επιχειρήσεων, ανηκουσών όμως στον ίδιο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Σε κάθε περίπτωση απόσπασης απαιτείται αίτηση του ενδιαφερομένου.

Η σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου εξυπακούεται, ότι δεν υπόκειται σε διοικητικό έλεγχο από υπερκείμενα Όργανα, όπως π.χ. Νομάρχης.

Διάφορα άλλα θέματα, όπως π.χ. επιμόρφωσης,²³ ρυθμίζονται με βάση ισχύουσες διατάξεις περί Προσωπικού των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Συνέχεια σε επόμενο τεύχος

Δρ Βασ. Δ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ

**Θεσμικό Πλαίσιο
Περιφερειακής
Ανάπτυξης
και
Οργάνωσης
της Διοίκησης
του Κράτους**

Μέρος Α΄

Αθήναι, Οκτώβριος 2007

Δρ Βασ. Δ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ

**Θεσμικό Πλαίσιο
Περιφερειακής
Ανάπτυξης
και
Οργάνωσης
της Διοίκησης
του Κράτους**

Μέρος Β΄

Αθήναι, Μάρτιος 2008

Δρ Βασ. Δ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ

**Θεσμικό Πλαίσιο
Περιφερειακής
Ανάπτυξης
και
Οργάνωσης
της Διοίκησης
του Κράτους**

Μέρος Γ΄

Αθήναι, Ιούνιος 2008

Δρ Βασ. Δ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ

**Θεσμικό Πλαίσιο
Περιφερειακής
Ανάπτυξης
και
Οργάνωσης
της Διοίκησης
του Κράτους**

Μέρος Δ΄

Αθήναι, Ιούλιος 2008